

Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoht Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi kohta

1. Teemaplaneeringu eesmärgid

- 1.1. Teemaplaneering peaks olema ennekõike ruumilise planeerimise tööriist. Maapõue kasutusega seotud strateegilised prioriteedid võiksid eelduslikult seostuda ja tuleneda maapõuestrateegiast, KEVAD-est, Elurikkuse strateegia eesmärkidest, kliimapoliitikast aastani 2050, samuti kliimaseadusest. Jääb ebaselgeks, milline saab olema kavandatava planeeringu suhe viidatud strateegiate ja kliimaseadusega. Kui nt strateegiate tasandil mingil hetkel otsustatakse, et uusi turbakaevandusi enam ei avata, siis mis saab juhul, kui maakonnaplaneeringud jõuavad teistest protsessidest ette ja eesmärgid lähevad omavahel vastuollu? Palume neid aspekte selgitada
- 1.2. VTK-s peaks olema ka selgitatud, milline on planeeringu õiguslik tähendus nt kaevandajale. Milline ootus saab kaevandajal planeeringule tuginevalt tekkida?
- 1.3. Leiame, et teemaplaneeringus on ka riigi huvi liiga kitsalt defineeritud (“ühiskonna tarbimisvajadus”). Kuigi teemaplaneering tegeleb eelkõige kaevandamistegevuse ruumilise suunamisega ei saa planeeringus prevaleerida ainult reguleeritavad huvid. Riigil ja kogu ühiskonnal on maakasutuse suhtes mitmeid erinevaid huvisid ning maakonnaplaneering ongi koht, kus püüda leida tasakaal erinevate riigi ja kohaliku omavalitsuse huvide vahel. Lisaks maavarade tarbimisvajadusele on riiklikeks huvideks ka näiteks kliimaeesmärkide täitmine, looduskaitse huvid, toidujulgeoleku tagamise huvid jne. Ehk kui otsime planeeringuga tasakaalu, ei saa maavara tarbimishuvi olla teiste huvide ees planeeringu koostamisel automaatselt eeliseisundis ning arvestama peab, et riigil ja ühiskonnal on ka teisi olulisi huvisid lisaks maavarade varustuskindluse tagamisele.
- 1.4. Punkt 1.1 Teemaplaneeringu koostamise eesmärk ja vajadus, viimane lõik (lk 12): “Samuti tagatakse planeeringus maavarade seisukohast perspektiivseteks määratud alade kaitse geoloogilise uuringu tegemiseks.” Mida see tähendab ja kuidas seda planeeritakse realiseerida? Kas perspektiivseks määratud alale laieneb koheselt keeld planeerida sinna alternatiivseid maakasutusi? Mis on selle õiguslik alus, kas plaanitakse muuta maapõueaadust? Kas on plaan sellele alale anda geoloogilise uuringu lubasid ilma sisulise menetlusega, KOVi arvamust küsimata?
- 1.5. Punkt 1.3 Teemaplaneeringu ülesanded lk 17 “anda üldised põhimõtted ligipääsude tagamiseks kaevandamisaladele.” - Jääb ebaselgeks, mida see täpselt tähendab ja mis vahenditega see tagatakse, kas mh seadusemuudatust ja ka eraomandi koormamist? Eks kas plaan on, et see põhimõtte annaks õiguse kasutada igal juhul ka erateid tee omaniku nõusolekuta jne?

2. Turbakaevandusi puudutav

2017. a aprillis kiideti Riigikogus heaks kliimapoliitika raamdokument (**ametlikult „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“¹**).

Arengudokumendi „**Kliimapoliitika põhialused aastani 2050**” lisa „**Metsanduse, maakasutuse ja selle muutuste valdkonna mõjude hindamine**“ (RT III, 07.04.2017, 1) on turvasmuldade teemat käsitletud peatükis „Metsandus ja maakasutus“ järgnevalt: „suurendatakse soolade turbas seotud süsinikuvaru, taastades degradeerunud märgalad ja vältides soode edasist kuivendamist.“

Kliimapoliitika põhialused on muutmisel ja hetkel eelnõuna Riigikogu menetluses olevas dokumendis on kavas mh ette näha, et aastaks 2050 on Eesti kliimanetraalne riik ja et Eesti pikaajaliseks sihik on tasakaalustada kasvuhuonegaaside heide ja sidumine hiljemalt 2050. aastaks ning vähendada selleks ajaks kasvuhuonegaaside netoheide nullini².

Looduskaitse arengukava aastani 2020 määratleb järgneva: looduslike turbaalade edasist kuivendamist tuleb vältida, eelistades turba kaevandamise jätkamist juba kuivendusest rikutud aladelt. Taastumatute loodusvarade kasutamisel tuleb järgida säästva arengu põhimõtteid. Esmajärjekorras tuleb ammendada juba avatud kaevandused. Koostatava Keskkonnavaldkonna arengukava 2030 raames alles hinnatakse turba kaevandamisega seonduvat, kuid praeguses versioonis on mullakaitse põhimõtete all käsitletud ka turvast, sh turba kasutust maavarana.

Rahvusvahelise Turbaalade Ühingu (International Peatland Society), mille liige on ka MTÜ Eesti Turbaliit, juhised³ näevad ette, et looduslikuna säilinud turbaaladel tuleks välistada arendustegevused, kuna need omavad negatiivset mõju kogu turbaala ökoloogiale ja hüdroloogiale.

EL bioloogilise mitmekesisuse strateegias aastani 2030 ja koostatavas EL looduse taastamise määruses on seatud ühe eesmärgina kaitsta soid ning taastada kahjustunud ja süsinikurikaste alade, sh turbaalade looduslikkust.

Teeme ettepaneku määratleda teemaplaneeringu raames need „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ kantud sood, mis on senini looduslikuna säilinud ning vastavalt eelnimetatud strateegiatele arvata need välja võimalikest kaevandatavatest aladest. Vastavad ettepanekud on kirjas kaasas.

EL looduse taastamise määruses on seatud ühe eesmärgina süsinikurikaste, sh turbaalade looduslikkuse taastamine. Teeme ettepaneku koostöös keskkonnaministeeriumiga määratleda taastamisele kuuluvad turbaalad Pärnu- ja Raplamaa kontekstis.

¹ https://www.envir.ee/sites/default/files/kpp_2050.pdf

² <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/003d65b5-04e8-47be-8a9e-b3cof1d3253d/>

³ Strategy for Responsible Peatland Management, <https://peatlands.org/assets/uploads/2019/10/srpm2019finalforprint.pdf>

3. Planeerimise põhimõtted ja ülesanded

- 3.1. Leheküljel 14 on elukeskkonna parendamise põhimõtte all toodud: "Teemaplaneeringu koostamisel tuleb arvestada olemasoleva elukeskkonna väärtustega, kohapealsete keskkonnatingimustega, väljakujunenud tavade ja harjumustega." Küsimus - kuidas neid aspekte meetodikas hinnatakse ning kas selleks on ette nähtud konkreetsed kriteeriumid või mõõdikud, mille järgi arvestatakse elukeskkonna väärtust? Sama küsimus on punktis 2.1. nimetatud meetodika kohta, mille kohaselt peab meetodika lähtuma kaevandamise võimalikkuse sotsiaalsest aktsepteeritavusest ning leheküljel 24 sotsiaalsete mõjude kontekstis. St, kas sotsiaalne aktsepteeritavus on mõõdetav ning kas ja kuidas vastavaid tulemusi arvestatakse maardlate kategoriseerimisel?
- 3.2. Lehekülj 17 „Planeerimisel peab võimaluse korral soodustama ja eelistama juba kaevandustega seotud alasid“ - kuidas planeeringulahendus õiguslikult suunab kaevandajaid eelistama just neid alasid? Kuivõrd peab planeeringulahendusega arvestama ka nende kaevandamislubade realiseerimisel, mis on juba väljastatud aga pole hakatud veel kaevandama? Milline tähendus on näiteks kategoriseerimise tulemustel nende lubade jaoks? Millised võimalused on üldse tagada planeeringuga, et arendajad ja loa väljastaja päriselt ka sellest põhimõttest lähtuks, sh planeeriks kaevandusi ja esitaks loataotlusi ning väljastaks lube just nimelt kaevandamise eelisaladele?

4. Kaevandamise võimaluste kategoriseerimise kriteeriumid

- 4.1. Põhikriteeriumid (lk 20). Ühe põhikriteeriumina on toodud "sotsiaalsed piirangud". See sõnastus on ebatäpne. Me peaksime rääkima "sotsiaalsetest mõjudest". Piirangud eeldavad, et õiguslikult on seatud mingid mõõdetavad piirmäärad, keelud, on paika pandud välistused vms. Sotsiaalsete mõjudega arvestamine ei peaks tähendama mitte üksnes seaduses toodud piirnormide ja keeldude jälgimist, vaid sisulist kokkulepet kogukonna, KOVi, riigi ja ettevõtluse vahel. Ehk leiame, etühiskondlik kokkulepe eeldaks piirangutest kaugemale vaatamist. Seadusest tulenevad piirangud kehtivad niigi ja kui piirduakse ainult nendega, kaotab kogu planeeringusse plaanitud kaasamine mõtte ning ei ole võimalik ka sellel teemal jõuda ühiskondlikku kokkuleppi.
- 4.2. Sotsiaalsete mõjude hindamise kriteeriumites ei ole selgitatud ega lahti kirjutatud, kuidas ja millise meetodika ning mõõdikute alusel hinnatakse järgmist sotsiaalset mõju - *kaevandamise aktsepteeritavus ühiskonnas*. Selleks, et hinnata kaevanduse aktsepteeritavuse mõju, tuleb esmalt üheselt arusaadavalt selgitada, kuidas ja milliste kriteeriumite järgi seda mõju hinnatakse ja mõõdetakse. Samuti pole selge, keda defineeritakse siin ühiskonnana, kas hinnatakse eelkõige kaevandamistegevusest mõjutatud kohalike elanike suhtumist kaevandustegevusse või kogu ühiskonna suhtumist kaevandustegevusse ja selle tänastesse praktikatesse.
- 4.3. Lehekülj 22 Sotsiaalsed piirangud "Sotsiaalsete mõjude kategooria võtab kokku kaevandamisel tekkivad mõjud ja häiringud inimesele ja tehiskeskkonnale ning arvestab kaevandamise aktsepteeritavust ühiskonnas. Sotsiaalsete mõjude kriteeriumite määramisel lähtutakse kaevandamisel tekkiva võimaliku müra, õhusaaste, vibratsiooni jms piirmääradest ja taluvustasemetest ning määratakse nende keskmistatud mõjualade ulatused. Mõjude hindamise tulemustele tuginedes moodustatakse kriteeriumid, mille alusel määratakse mõjualad." Kas võib mõista,

et on loobunud üldiste puhveralade loomise ideest ning soovitakse arvestada üksnes erinevate keskkonnanäringute piirmääradega (millega nii või naa kaevandusloa menetluses peab arvestama) ehk mingis mõttes kaotaks siis taoline planeering mõtte, kui kokkulepet raamistaksid ainult piirmäärad. Kehtivatest seadustest tuleb ka ilma planeeringut kehtestamata kinni pidada. Planeeringul oleks sisuline mõte siis, kui ikkagi arvestada kokkulepetes ka nende mõjude ja häiringute vältimise või leevendamise vajadusega, mis jäävad küll seaduses toodud piirmäärade piiresse, kuid on muudel põhjustel sotsiaalselt vastuvõetamatud.

- 4.4. Alade kategoriseerimine kolme kategooriasse (nn punane, kollane ja roheline kategooria) – hetkel toodud näite põhjal on kõigi erinevate maavarade puhul „punase“ kategooria piiriks 100 m kaevandusest. Palume võimalusel juba kategoriseerimisel arvestada erinevat liiki maavarade kaevandamise erinevaid mõjusid ja sõltuvalt sellest eristada ka „punase“ kategooria puhul minimaalset kaugust kaevandusest. Näiteks arvestades kaevanduse kaugust elamutest ja kaevudest võiks lubjakivi puhul olla „punase“ kategooria piiriks 100 meetri asemel 500 meetrit.
- 4.5. Lehekülg 27, Punkt 2.4 viimane lõik “Tuleb arvestada et madalamasse kategooriasse kantud alad võidakse kasutusele võtta enne kõrgematesse kategooriasse määratud alasid, kui selleks on põhjendatud olukord. Kasutusele võtmise võimalikkus hinnatakse iga kaevandamisloa taotluse puhul eraldi.” Kategoriseerimisel on mõte üksnes siis, kui riigi roll kaevandajate suunamisel kõrgema kategooriasse kuuluvatele aladele suureneb. Kuna kaevandamisega realiseeritakse riiklikku huvi maavarade järele, peaks ka riik suunama seda, kust esmajärjekorras kaevandada. Jääb ebaselgeks, mida loetakse “põhjendatud olukorraks võtta kasutusele madalama kategooria ala enne” ning kuidas KeA seda põhjendatust kaevandamisloa taotluse puhul hindama hakkab. Mis on need alused, kui ta saab seda erandina lubada (või on vaja hoopis kindlaid aluseid, et KeA saaks keelduda)? Kas põhjendatud loetakse olukord siis, kui kategooriate eiramine on seotud otseselt riigi huviga või ka siis, kui üksnes arendaja ärihuviga?

5. Kliimamõjude hindamine

Kliimamõjude hindamise osas ei ole eraldi välja toodud turbakaevanduste kliimamõjude hindamist. Planeeringuga soovitakse paika panna üldised põhimõtted turbaalade kasutusele võtmiseks. Planeeringuga määratakse või täpsustatakse ka turbakaevandamiseks sobivad alad. Seega tuleks eraldi hinnata turbakaevanduste mõju kliimaeesmärkide saavutamisele, sh LULUCF määrusest tulenevate Eesti riigi kohustuste täitmise võimalust.

Eesti LULUCF-i sektorile on "Eesmärk 55"-ga seatud aastaks 2030 kohustus siduda vähemalt 2,5 miljonit tonni CO₂-te. Seni kehtinud eesmärk oli tagada, et aastal 2030 on saavutatud vähemalt praeguste arvestusreeglite põhjal seatud baasmäär 0,5 miljonit tonni CO₂ ekvivalendis.

Maakonna teemaplaneeringu koostamisel tuleks selles kontekstis välja selgitada ka:

- kui suurel pindalal ja milliste aktiivsete tarbevarudega on maakonnas kehtivate lubadega turbaalasid?
- kas taotlemisel on ka uusi lube?

- milline on maakonna 10 a keskmine kaevandamismaht võrdluses aastase lubatud kaevandamismääraga?
- kui pikaks ajaks eelnevast lähtuvalt saab prognoosida juba olemasolevate kehtivate lubade alusel seniste kaevandusmahtude ja varude jätkumist?

Arvestades aktiivsete lubadega realiseeritavaid kaevandusmahte ja täiendavate taotluste ulatust, on kujunemas riigi huvide konflikt turba kaevandamisega kaasnevate keskkonna- ning majanduslike mõjude ja kliimaeesmärkide vahel. Meile teadaolevalt neid vastandlikke huve kaevanduslubade väljastamise menetlustes aga ei kaaluta.

Samuti tuleks planeeringu käigus hinnata, milline on turbakaevandamisega seotud avalik huvi ja kas seda saab lugeda ülekaalukaks kliimaeesmärkide suhtes. Samuti hinnata seda, kui võrd olemasolevad, väljastatud kaevandamisload tagavad avaliku huvi täitmise. Sellest tulenevalt hinnata turba kaevandamiseks täiendavate kaevandamislubade väljastamise vajadust ja võimalust. Riigikohus on öelnud, et olulise kliimamõjuga arenduste lubamisel tuleb jälgida, et kavandatav tegevus oleks põhjendatud ülekaaluka huviga ega tooks kaasa vajadust ülemäära piirata kliimamuutuste ohjeldamiseks isikute vabadusi või avalikku huvi tulevikus. Kui kavandatav tegevus tooks kaasa tagajärjed, mille tõttu ei ole võimalik kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärke saavutada, oleks sellel tegevusel kindlasti oluline keskkonnamõju ning tuleks asuda selgitama, kas sellist mõju on võimalik piisavalt vältida või leevendada. Kui vältimis- või leevendusmeetmed ei võimalda eesmärke ikkagi saavutada, tuleb KeÜS § 10 teises lauses sätestatud talumiskohustuse järgi kaaluda, kas kavandatav tegevus on erandina vajalik ülekaaluka huvi tõttu, puudub mõistlik alternatiiv ja kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks on võetud kõik vajalikud meetmed. Mida intensiivsemalt ja tõenäolisemalt kavandatav tegevus kliimaeesmärkide saavutamist raskendab, seda kaalukamad peavad olema seda tegevust õigustavad huvid⁴.

- Lõik: „Teemaplaneering ja selle KSH annavad suunised ka loataotluste menetlemiseks.“ - kas selline suunis saab olla teemaplaneeringu, mis on ruumiline planeering, ülesandeks? See peaks tulenema pigem kliimapolitika arengutest (sh kliimaseaduses kokkulepitust).
- Lõik: „Täpsemalt hinnatakse mõju kliimale iga taotluse KMH käigus, kui selgub täpne kaevandamise viis ja tehnoloogia“ - Hetkel on KeHJS-s § 6 lg 1 p 28 kohaselt kohustuslik hinnata mõjusid tegevusel nagu: pealmaakaevandamine suuremal kui 25 hektari suurusel alal või turba kaevandamine suuremal kui 150 hektari suurusel alal või allmaakaevandamine. Alla selle künnise tuleb kaaluda, kas KMH on vajalik või mitte, ja need kaalutlused tihtipeale ei analüüsi kliimamõju. Riigikontroll on 2005 a. aruandes öelnud: "Riigikontrolli arvates pole 150 ha piir keskkonnamõju hindamise nõudmisel põhjendatud, sest ükskõik kui väikese turbakarjääri kuivendamine mõjutab looduskeskkonda ja veerežiimi alati suuremal alal kui 150 hektarit. Ilma keskkonnamõju hindamise korraldamiseta pole välistatud kaevandamine loodusväärtuslikel soodel. Keskkonnamõju hindamise protsessis selgub ka kohalike elanike arvamus kavandatava kaevandamistegevuse suhtes. Juhul kui kaevandamis luba otsustatakse välja anda, saab keskkonnamõju hindamise tulemuste alusel välja töötada täpsemad meetmed kaevandamise keskkonnamõju vähendamiseks." Kokkuvõtvalt - kui planeeringuga määratakse potentsiaalsed alad, kus soovitakse kaevandada, siis peaks olema ka suutlikkus hinnata tegevuse mõju. Vastasel juhul ei saa ju seada planeeringuga

⁴ [3-20-771/103 \(riigikohus.ee\)](http://3-20-771/103(riigikohus.ee))

kaevandamiseks prioriteetseid alasid. See kehtib kõigi mõjude, mitte ainult kliimamõju osas.

6. Mõju hindamine Natura võrgustiku aladele

Mõju hindamisel Natura 2000 võrgustiku aladele palume arvestada ka Elurikkuse strateegia raames riigi lubadusi teatud elupaigatüüpide, mis võivad mh kattuda maardlatega, seisundi parandamiseks, samuti täiendavate kaitse alla võtmist vajavate aladega, mis on juba riigile esitatud.

7. Kumulatiivsete mõjude hindamine

On arusaadav, et planeeringu KSH-s ei saa hinnata üksikute kaevanduste keskkonnamõju kaevandamisloa KMH või mõjude eelhinnangu täpsusega, kuna ei ole teada planeeritavate kaevanduste maht, asukoht, tehnoloogia ja muud detailid. Küll aga oleks oluline tegeleda planeeringu kehtestamisel ja kaevandamiseks sobilike alade määramisel võimalike kaevanduse mõjude kumulatiivse hindamisega, kuna üldjuhul üksiku kaevandusloa menetluses erinevate piirkonnas asuvate kaevanduste kumulatiivset mõju piisavalt ei hinnata. Kaevanduste kumulatiivset mõju on aga oluline teada arvestamiseks kaevanduste mõjusid rohevõrgustiku toimimisele, põhjaveele, kliimale. Mitme samaaegselt toimiva kaevanduse kumulatiivsed mõjud võimendavad kaevandustegevusest tekkivat müra, välisõhu kvaliteeti, koormust teedele jne. Hinnates kumulatiivseid mõjusid saab välja selgitada näiteks limiidi, kui mitu korraga avatud kaevandust, millise kaevandamismahuga ja kaevanduste alla jääva maa-ala suurusega on mingile suuremale alale talutavad, et ei tekiks ülemääraseid mõjusid näiteks põhjavee kvaliteedile või rohevõrgustiku toimimisele piirkonnas.

8. Mõju teedevõrgule

Punktis 2.2. käsitletakse metoodika valiku põhimõtteid. Märgitu kohaselt on metoodika aluseks kolme põhikriteeriumi ja kolme alamkriteeriumi sisustamine. Kaevandamise võimaldamise kategoriseerimise kriteeriumite all on välja toodud ühe alamkriteeriumina mõju teedevõrgule, kuid KSH programmist ei tule üheselt välja seda, kas ja kuidas hinnatakse KSH käigus mõju olemasolevatele teedevõrgule.

9. Välisõhu kvaliteet

Punkt 4.12. Välisõhu kvaliteet: õhusaaste ja müra. Välisõhu müra hindamisel tuleb arvestada lisaks kaevandustegevusele ja raskeveokite liiklusele ka lõhkamisega. Lõhkamistegevus ei avalda mõju mitte üksnes maavõngete kaudu, mida on käsitletud punktis 4.13. vaid ka müra tekitamise kaudu. Müra mõju hindamisel tuleb muuhulgas lähtuda Keskkonnaministri 01.01.2017.a määrusest "Välisõhus leviva müra piiramise eesmärgil planeeringu koostamise kohta esitatavad nõuded", kui ka Keskkonnaministri 30.05.2020.a määruses "Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid" sätestatud tingimustest. Mürahäiringu puhul on tegemist olulise mõjuga elanike elukeskkonnale, mistõttu tuleb KSH programmis eriliselt rõhku pöörata võimalikele lõhkamistegevuste mõjudele, seejuures võimalusel kaaluda kategoriseerimisel seada elanike huvidest lähtuvalt piiranguid lõhkamistegevuse korraldamiseks.

10. Planeeringust puudutatud Pärnu ja Rapla maakonna elanike kaasamine

10.1. Punktis 6.2 „Kaasamine ja koostöö“ oleks vaja täpsemalt lahti kirjutada kohalike elanike ja omavalitsuste kaasamise plaan (tegevusplaan), kuivõrd info käesoleva planeeringu koostamise ja selle tähenduse kohta peaks jõudma kõigi potentsiaalselt huvitatud isikuteni ning kõigil soovijail peaks reaalselt olema võimalik selles protsessis kaasa rääkida. Vaja oleks välja tuua vähemalt see, milliste infokanalite kaudu ja millal inimesi informeeritakse, samuti kaasamiskoosolekute plaan – millal, kui palju, mitmes piirkonnas jne koosolekuid peetakse. Samuti oleks hea näha teavitamisel ja kaasamisel eeldatavat rollijaotust riigiasutuste, mõju hindamist läbiviivate ekspertide ja kohalike omavalitsuste vahel. Läbi tuleb mõelda, milliste meediakanalite kaudu saavutatakse efektiivseim võimalus elanikeni jõuda, st et teabe leviku mõju oleks kõige suurem. Hetkel on olemas täpsem tegevusplaan üksnes riigiasutuste kaasamise kohta, aga mitte kohalike elanikeni info jõudmise ja kaasärääkimise võimaluste kohta.

10.2. Kaasamine eskiislahenduse avalikustamise etapis. Avalikkuse jaoks jääb ilmselt LS ja KSH programm liiga teoreetiliseks, et sisuliselt ja ammendavalt kaasa rääkida. Seda enam, et hetkel ei tea ka eksperdid täpselt seda, millise tulemuse rakendatud meetodika päriselt kaardi peal annab. Avalikkuse suurem huvi kaasa rääkida ja omapoolseid argumente esitada saab ikkagi tulla eskiislahenduse avalikustamise etapis, kus juba on konkreetsemalt näha, millise esialgse tulemuse rakendatud meetodika andis. Seega soovime eriti sisuliselt ja põhjalikult avalikkust kaasata selles etapis, mh korraldades siis ka avalikke arutelusid. Sellisel juhul on võimalik päriselt kohalikelt elanikelt saada väärtuslik ja kohalikke olusid tundev sisend planeeringulahenduse täpsustamiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton, Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator